

Ijen sok, da ga ni treba več sladkati. Sadje zdrojmo, drozgo iztisnemo, precedimo, napolnimo v steklenice, zamašimo in steriliziramo pri 80 stopinjah C (ne višje!) kake pol ure in potem zamaške zakapamo, dokler so steklenice še vroče, s parafinom ali z mešanico lojevca in vodnega stekla. Pred sterilizacijo moramo zamaške prevezati z motvozom ali pritrčiti s primerno vzmetjo, da jih ne izpahne vodna para. Sadni sokovi iz malin, ribeza itd. niso užitni brez sladkorja, ker imajo preveč kisline in premalo lastnega sladkorja. Toda kljub temu jih lahko konserviramo brez sladkorja na ta način, da jih ali steriliziramo in neprodušno zapremo, ali pa jim dodamo po 1 gram benzo-kislega natrona na vsak liter. A sladkor dodamo šele takrat, ko jih uživamo. Ostanke pri izdelavi sadnih sokov predelamo v sadno meezo.

Za mezo brez sladkorja so najprimernejša jabolka, hruške, česplje in slive. Cimboli zrelo je sadje, tem boljši in trpežnejši bo izdelek. V sedanjih razmerah mezo navadno ne lomo tlačili skozi sito, ker je to delo kolikor zamudno; pa tudi v izgube gre vsled tega veliko blaga. Zato bomo pa sadje tem bolj pazljivo pripravili ter že prej odstranili, kar je popolnoma neužitno (peclje, muhe, koščice in pri jabolkih tudi še pesčice). Kdor pa vendar le loče sadje pretlačiti, naj vzame redko sito iz medene ali pocinjene žice. Pri vkuhanju meze moramo posebno svariiti pred uporabo pocinjene posode in orodja. Sadna kislina obje eink in vsled tega dobi izdelek tako zoperu okus, da je neužit, poleg tega je pa še zdravju škodljiv. Brzoparilniki niso za to rabo. Ker nimamo bakrenih kotlov, bomo uporabljali železno ali emajlirano ali pocinjeno (ne pocinkano!) posodo.

Ako sadno mezo vkuhamo tako gosto, da se že težko meša in jo vroče napolnimo v lonce, deže, keblje, sodčke itd., se ohrani na leta, tudi brez vsake ohranjanje snovi. Dobro je tudi, ako posode, napolnjene z mezo, postavimo v vročo peč, da se naredi na površju trda skorja. Nazadnje zavežemo posode s pergamentnim papirjem ali zanesljivo pokrijemo z lesnimi pokrovi ter shranimo v hladnem, pa suhem prostoru.

Naše žrtve za domovino.

Ravnokar je došla žalostna vest, da je padel na soški fronti praporščak Anči Majer, sin odvetnika dr. Majerja v Šoštanju. Mladi, nadebudni junak je bil radi svojega vedenja povsod priljubljen. Starši so s ponosom gledali na zalega, marljivega in nad vse nežnega sinka, ki je bil njih veselje. Ni ga več med nami! Vsi smo ga radi njegove skromnosti posebno ljubili. Jeden izmed najboljših slovenskega naraščaja je zopet žrtvoval svoje življenje za svobodo in prostost svoje slovenske domovine, katero je mladi junak tako ljubil. Kje so Tvoji upi in Tvoje nade, ki si jih gojil v nežnih prsni! Mladenič, ki si mislil, da Ti je odprt ves svet, si se zgrudil v domačo zemljo, za katero si prelival kri v boju z verolomnim Lahom. Iz te junaške krvi naj prikljije boljša bodočnost celega slovenskega juga. Ljubi Bog pa naj tolaži hudo prizadete starše, katerim izražamo globoko sožalje!

Iz Slovenjgradca se nam piše: Vrziškega Naceta Hovnik ni več. Podlegel je ranam, ki jih je dobil v zadnjih bojih na soški fronti. Rojen je bil leta 1898 na Sela h pri Slovenjgradcu. Ko so lani klicali na nabor 18letne mladence, je bil potrjen tudi on. Mesece novembra je odšel skupno z bratom Janezom, kateri je dobil na italijanskem bojišču drobce granate v roko, in s svojim prijateljem in sošolcem Vodovskim Pavelnom na južno bojišče, koder se je že bojeval brat Mihael. Na laškem bojišču je bil Ignac blizu svojih dveh bratov Janeza in Mihaela. Dne 23. maja je bil ranjen v hrbet in v glavo. Odnegli so ga v bolnišnico, kjer je po dvanajstem trpljenju izdihnil dušo v cvetu svojih let. Položili so ga k večnemu počitku v tujo zemljo.

Od sovražne granate v glavo zadet, je dal svoje mlado življenje za domovino in cesarja na Sv. gori dne 17. julija t. l. 20letni Jožef Verčkovnik, posestnikov sin iz Podgorja pri Slovenjgradcu. Pokopan je bil dne 18. julija na vojaškem pokopališču v Ravnoči. Za njim žalujejo dobri starši, brat in sestra.

Dobivamo žalostno poročilo, da je od sovražne granate zadet padel Martin Solomun iz župnije Sv. Lovrene v Slovenskih goricah. Bil je v najlepšem cvetu svoje mladosti, star še le 20 let. Zadeti je bil v glavo in je pokopan na italijanski zemlji dne 17. julija 1916. Zapustil je nad vse žalujočo mater in babico.

Število žrtev za domovino se tudi med našimi rojaki veča. Zlasti kruto je prizadeta Pušnikova obitelj na Dobrni. Dne 28. maja 1915 je pri Horodenci padel starejši sin France, star 19 let, dne 11. julija 1916 pa mlajši sin Jožef na gori Monte Rasio, star še le 18 let. Bila sta to dva vseskozi vzgladna mladenci, tiha in mirna, poleg tega pa izredno delavna in vseh narodnih organizacijah. Starejši sin, France, je bil poprej zastavonoša in se kot tak udeležil vseh prireditelj blizu in daleč. Njun mlajši brat Stefan se sedaj bojuje na laški meji. Naj boče mladima junakoma počitek pod tujo zemljo lahek!

Italijansko bojišče.

V 11. soški bitki je nastopil dne 8. septembra — odmor. Ali pomeni ta odmor konec sedanje 11. ofenzive, še danes ne moremo reči. Gotovo pa je, da se vrši sedaj krvava bitka edino le še za goro Sv. Gabrijele, dočim orožje na drugih odsekih primorske fronte večinoma počiva. Laška ofenziva se je pričela dne 19. avgusta in je torej trajala na 70 km dolgi črti od Avč do morja neprestano celih 21 dni. In kaj je Lah dosegel? Na jugu je zavzel edino vas Selo, na severu pa je na Bajnski planoti na 15 km dolgem odseku prodril samo za 2 do 7 km naprej. V središču je padla Sv. Gora, a Sv. Gabriel je še v naših rokah. Sovražnik ima ogromne žrtve. Od njegovih 50 divizij (približno 1 milijon mož) je po nepristranskih računih izgubil nad 230.000 mož mrtvih in ranjenih. Vjeli smo jih pa nad 22.000 mož. Italijani so torej v 11. ofenzivi izgubili več mož kot jih šteje slavna Borojevičeva obrambna armada. Lah je sicer porušil nekaj hiš in zidov v Trstu, a zavzeti ga kljub veliki sili le ni mogel. Nesmrtna slava gre slavnemu hrvaškemu junaku Borojeviču in našim slovenskim braniteljem. ki so odbili ogromne laške navale!

Borba za goro Sv. Gabrijele

Borba za goro Sv. Gabrijele, ki že traja celih 17 dni, se še vedno nadaljuje. Ne vrši se tukaj boj za posamezno hribovje, katerega izguba bi bila za nas brezpomembna in katerega pridobitev bi nudila sovražniku le neznatnih pridobitev, marveč boj gre za čast orožja. V tej borbi držijo avstrijski vojaki, predvsem naši slovenski junaki, te postojanke proti silni premoči. Na zahodu, na severu in severovzhodu sega hrib v sovražno črto, v polkrogu ga drži Italijan, na nekaterih mestih je bil splezal že čez pobojča, ali vrh je ostal trdno v oblasti avstrijskih čet, kljub temu, da je sovražnik napravil v 17 dneh 50 navalov na goro Sv. Gabrijele. Italijan je poslal v boj same izbrane in izborna izvežbane čete, toda zaman. Čast orožja je ostala na strani hrabrih branilcev, dasi se sovražni naval ponavljajo dan za dnem z vedno večjo ljutostjo. Borba za goro Sv. Gabrijele je dosedaj stala Italijane do 50.000 mož.

Italijani v 11. ofenzivi pridobili 5 km.

Nizozemski list „Dag“ piše: Italijani ne morejo odločilno zmagati. Ob Soči so tudi v 11. ofenzivi naleteli na tako odločen odpor, da so kljub ogromnim žrtvam njihove pridobitve naravnost malenkostne — kajti pridobili so na ozemlju celih 5 km.

Vas Selo — edina italijanska pridobitev.

V 11. ofenzivi se je Italijanom posrečilo zavzeti na kraški gorski planoti vas Selo, ki se je nahajala na najprednejšem delu naše bojne črte. Zavzeteje te vasi je edina važnejša italijanska pridobitev v tej ofenzivi na kraški gorski planoti, kajti ozemlje, katero smo izgubili na južnem krilu te fronte, smo v protisunkih sovražniku zopet iztrgali.

Italijani izgubili četr milijona mož

Iz vojnoliskovnega urada se poroča: Italijani so nastavili v 11. ofenzivi 48 divizij na 50 km široki fronti. V svetovni zgodovini ni primera, da bi se bile kedaj na tako kratki fronti bori tako ogromne množine čet. Italijanske izgube v tej ofenzivi znašajo: 22.000 vjetih, padlih in ranjenih pa 230.000 mož, torej celokupna izguba ¼ milijona mož.

Slovenski fantje prostovoljnega strelskega polka št. IV.

(Izvirno poročilo s primorske fronte.) Bitka za bitko se vrsti, ena ljutejša od druge. V osmi, deveti in deseti soški bitki se je odlično izkazal tudi IV. strelski bataljon iz Maribora, ki se je boril vsakokrat na skrajnem levem krilu ob Adriji. Poje, ki smo jih imeli, vam popišem mogoče pozneje enkrat; za danes vam povem samo, da smo končno po vseh ljutih sovražnih napadih, ki smo jih z božjo pomočjo srečno odbili, po vseh trudih in naporih le vendar enkrat prišli v zarono, kjer smo vsaj za silo varni. Naš neumorno detarji, čez vse skrbni č. g. vojni kurat Bogovič je tačoj začel s predpripravi za vojaški dom. Po njegovem prizadevanju se je isti otvoril že dne 17. avgusta na Nj. Vel. cesarjev rojstni dan. Edino vojaka na fronti zamore prav ceni vrednost vojaškega doma, saj isti mu je zavetišče, kraj oddiha za dušo in telo, kratko: vojaški dom je vojaku v tujini kos domačije. Vsaki dan nam pride naglo kot trenutek, toda tudi od tega samo nekaj. Pride nedelja, že solnce sije nekam praznično. Točno ob 8. uri zjutraj se zberejo pododdelki k vojni službi božji. Zato nam prav dobro služi zapušče-

na a snažna cerkva. Krščanski vojak-mladenič, ki je že od doma vaju službi božji, pač ne more biti Bogu zadosti hvaležen za milost, ki je mnogim zafrončevcem ne zna ceniti. Imamo pa tudi popoldansko službo božjo, večernice. Oh, lep nedeljski popoldan, si lep, kadar bojišče miruje, še lepši ob spominu na nekdanje solnčne dni! — Na vrtu vojaškega doma že svira bataljonska godba. Sledijo predavanja. Sledijo kar po vrsti: gledališke predstave ali igre, petje, telovadba, kegljanje, tombola, prosta zabava in mnogo več. Tudi knjižnica nam je vedno na razpolago. — Nastopi krasna noč, mesec sveti, vse je nekam tajinstveno praznično; sem iz vrta odmeva ona „Lepa naša domovina“, tam na oni kraj planina, tam je hišica, kjer je tekala nekdanj z mano moja zibelka; srečni spomini zbujeni po lepi pesmi, fantje pojejo dalje, vse one ponovijo, ki so jih nekdanj pevali na vasi. Končno pa še dodajo ono slabo tolažljivo: „Čez kratkih sedem let, se bova vidla spet.“ — Minil je lep večer cesarjevega rojstnega dne in že naslednje dni pretresa topovski grom kraške temelje liki mogočen „živijo cesar Karel in njegova hiša!“ Kras pa stoji še vedno na istem mestu. — Slovenski prostovoljni strelci IV. polka iz Podravja, Savinjske doline in Posavja pošiljajo vsem ljubim domačim prisrčne pozdrave. Za cesarja in domovino vse!

Bombe na Benetke.

Naši zrakoploveci so v noči od 6. na 7. septembra metali z dobrim uspehom bombe na trdnjavske naprave v Benetkah kot odgovor na opetovane italijanske zračne napade na odprto mesto Trst. Opažiti je bilo več požarov in razstrelb. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Na drugih bojiščih.

Na avstrijski ruski in rumunski fronti nič posebno važnega. Severno pri Rigi prodirajo Hindenburgove čete od Rige dalje proti vzhodu. Napadna fronta se je razširila tudi proti jugu in jugovzhodu. General Kornilov hiti poraženi ruski 12. armadi na pomoč. — Nekateri neuradne vesti pravijo, da je bil vodja sedanje ruske vlade, Kerenski, zavrato umorjen. Potrjena še ta vest ni.

Na francoskem bojišču izvanredno hudi artilerijski boji ter novi hudi infanterijski boji. V teh bojih se je posrečilo Francozom pri kraju Orva poriniti Nemce za nekaj kilometrov nazaj. — Francosko ministrstvo Ribot je odstopilo. Kot vzrok se navajajo razna nesoglasja zaradi miru. Novo ministrstvo še ni sestavljeno.

Na macedonskem in sosednjem albanškem bojišču zelo živahno gibanje. Premikanje čet se vrši med jezeroma Ohrida in Prespa ter živahni spopadi med Francozi in našimi četami na tem ozemlju. Ob Bojuzi v Albaniji smo se nekoliko umaknili pred sovražnimi napadi. Italijanske vojne ladje so obstreljevale albansko morsko obal severno od izliva reke Bojuze.

Na turških bojiščih se po poročilu pariških listov pripravljajo Angleži na velikopotezno ofenzivo na egiptovskem bojišču v smeri proti južni Palestini. Na kavkaškem bojišču živahni spopadi med Turki in Rusi ob severnoturško-perzijski meji.

Razne politične vesti.

Avstrijska državna zbornica je sklicana na dne 25. septembra. Na dnevnem redu je med drugim tudi zakonski načrt glede spremembe porotnih seznamov, sprememba zakona o bolniškem zavarovanju ter nekatere spremembe obrtnega reda.

Zadnji pondeljek se je vršilo v Gradcu zborovanje nemških nacionalcev, na katerem so stavili sledeče zahteve: 1. Nemščina mora postati v Avstriji državni jezik. 2. Nemščina na južnem Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem se mora ohraniti in varovati, ker ono edino tvor temelje države. 3. Nemštvu mora ostati prosta pot do Adrije. 4. Nemški poslanci naj z poostrenim nezaupanjem nadzorujejo vse korake sedanjega ministrstva in končno še zahtevajo, da se vlada ozira na narodne želje in zahteve Nemcev v južni Avstriji. — Hvala Bogu, da se danes na nemške želje in zahteve nihče več ne ozira.

Madžari postajajo vedno bolj oholi in drzni. Silno so rohneli nad obiskom poslanca dr. Korošca v Zagrebu in Sarajevu, ker jim nič prav ne diši, da bi prišli Slovenci, Hrvati in Srbi skupaj. Madžari in Nemci bi nas Slovane kar najraje ugonobili ali tako ali tako. A kaj šmenta, ko pa postajajo vedno močnejši. Na Ogrskem hočejo Madžari ohraniti, kakor je izjavil minister Földes, svojo premoč na umeten način. Volilno preosnovno hočejo izvesti tako, da madžarski narod ne bo oškodovan. Nadalje zahtevajo, da se izpolnijo v veliki meri madžarske želje glede samostojne ogrske armade. Zahtevajo tudi, da se nagodba med Avstrijo in Ogrsko sklene le za kratko dobo in ne več za 20 let. Vidi se, da Ogrom ni prav nič za Avstrijo.

Med Poljaki se opaža vedno večja nevolja proti Nemčiji, katera potiska Poljake v Prusiji, posebno pa v zasadeni Poljski, vedno bolj ob steno.